

PERIÓDICH INDEPENDENT,
de Literatura, Art, Noticias y Anuncis

Destinat principalment á fomentar lo progrés
é interessos de 'l Teatro de Catalunya

Preus de subscripció

En Barcelona. . . 4⁰⁰ ptas. trimestre
Resto Catalunya. 4⁵⁰ » »
Resto d' Espanya 2⁰⁰ » »
Estranger. . . 45⁰⁰ » l' any.

DIRECCIÓ

Viladomat, 164, 4.^{rt}, 1.ra

ADMINISTRACIÓ

Tallers, núm. 45, 1.er

Preus de cada número

Número corrent. 40 centims
Id. atrassat. 45 id.
Sucursal pèra cartas y avisos:
er l' Arxiu l'irich-dramàtich de don
J. Gelabert, Unió, 5, 3.er, 2.na.

Treballs preparatoris

Quant una publicació periòdica arriba á quedar arrelada entre las personas que mostren afició á la constant lectura de la premsa, sia diària ó setmanal, s' ocupi de política, de religió, de música, de teatros, de literatura, de ciencias ó d' altres assumptos de públich interés, pòt pensar-se que alguna importància ha lograt tenir en la opinió de la comarca ahont se publica. Perquè de no ser aixís, lo periòdich no té lectors, y encara que estiga sostingut per magnats, per capitalistes, per entusiastes d' una idea, ó per industrials que disposin de molts elements de variades menes, ve que va morint-se paulatinament, puig cada vegada va respirant ab més dificultat fins que arriba un dia que ni la màquina artificial de respirar ab que avuy la ciencia alenta a'ls moribunds, es bastant á sostenir en la publicació malalta la respiració natural precursora de' l cobro de la salut, únich medi que podría tornar-la á la vida. No hi ha remey: en semblants cassos la publicació desapareix.

D' ensá que nostre setmanari vèu la llum en aquesta capital, n' han surtit gran número de variades classes, vinguts tots á la palestra ab los fins més elevats que donarse puga, contant uns ab medis materials, altres ab l' apoyo de entitats y de personas importantíssimes per diferents conceptes, y la major part no han aguantat l' alé, sino que, en temporada mes ó menos llarga, han passat de' l camp de discussió y de vida a' l lloch de 'l silenci y de la mort.

Lo TEATRO CATALÀ está afortunadament avuy ja en l' any quint de sa vida literaria y això es sens dupte una circumstancia favorable pèra que puga créuer ab algún fonament que t'è simpatia entre bon número de lectors de la premsa catalana.

No 's trobi estrany, de consegüent, que sense jactarse pensi tenir alguna importància en lo periòdisme de nostra comarca.

Durant la llarga temporada en que Lo TEATRO CATALÀ 's freqüenta ab sos favoreixedors, aquets han anat sempre en augment; s' ha vist felicitat per regionalistas importants de Catalunya y d' altres regions, com, per exemple, l' il·lustrat catedràtich Dr. D. Alfred Brañas, y ha vist acceptadas sas ideas catalanistas per entitats que las consideran utilíssimes á la futura sort de la regió.

En vista d' això es que, sense deixar de donar a' l teatro la preferència que mereix, va entrar fa temps á tractar l' assumpte important de' l catalanisme y en algunas ocasions ha bogat pèra que en aquesta qüestió de interés excepcional, se procedís ab molt cuidat si 's desitja realment, com es de créuer, que 'l regionalisme no resulti una aspiració tan patriòtica y noble com de utópica resolució.

Respecte á tal punt, ja tenim manifestat clarament nostre sentir: s' ha de fonamentar sòlidament lo que vól construir-se: no hem de procedir com noys aixalabrats, sino com personas sensates que som y com experimentats arquitectos y pràctichs constructors.

Lo primer es parlar: després vindrá lo demès ab lo temps corresponent, perquè la tasca es llarga.

En això som com aquells pares que comensan á fer la fortuna pèra que 'ls seus fills puguin disfrutarla.

Primer es parlar y parlar bè: parlant nos entenrem y 'ns farem entendre: d' altre modo, no 's logrará res.

* *

Jofre 'l Pelòs va fundar la nacionalitat catalana quant ab sang de sas venas va quedar fet per sempre 'l gloriós y simbòlich escut de de las Quatre Barres; emblema que de llavors ensá s' ha conservat

sense reforma y que ab orgull de tots los espanyols figura en l'escut nacional.

¿Se troba avuy tan pura, tan sense màcula nostra llengua com s'hi troba desde 'l temps de nostre primer Compte t' honròs distintiu que en lo camp de la lluyta va otorgarli 'l rey Carlos lo Calvo?

¿Ha conservat sa manera de ser en lo transcurs de 'ls sigles, com l'han sostingut constantment las dictadas de roja sang que són la senyera de la patria catalana?

No.

Tením penò que es orgullòs emblema: parlant, usem idioma propi. Mes no tením aqueix llenguatge escrit de modo únich pèra que sia tan universalment reconegut com aquell emblema de Catalunya que hem ostentat en totes parts donantnos gloria.

La importancia de l'escut de las Quatre Barras no hem de conquistarla, no, ja la tením; pero hem de conquistar la perduda preponderancia de la parla amorosívola que tots havem sentit en lo bressol.

Tením escut per' ostentar lo desitj de que nostra regió visqui; mes no sabem con dir: si ¡visca! ó ¡viva!

Mes clar: tots los espanyols cridem á una ¡viva Espanya!, y a'l parlar de Catalunya, catalans hi ha que diuen ¡Visca!, mentres exclatan no pochs ¡Viva la patria!

Tots devem dirho igual. Busquem lo medi, y ja que las tentativas per' armonisar sabiament l'idioma catalá escrit no han donat fins avuy un resultat segur, tornem á empèndrer la tasca fent los treballs preparatoris convenientes.

Això convè, y si no hi ha ara ningú, segons sembla, decidit á portar la iniciativa, LO TEATRO CATALA ab tot y reconèixer qu' es poca sa importancia, está resolt, á falta d' altra entitat, á alçar la veu en favor de l' establiment de reglas gramaticals fixas per' escriure la materna llengua, y espera que tots los catalans que sían bons catalanistas, no 's desdenyarán de manifestar si mereix ser acceptada aquesta idea, y si consideran que val la pena y qu' es arribada la hora de fer alguna cosa en aquet sentit.

Si aixís se 'ns diu, aquesta Redacció treballará per' aunar voluntats, per' recabar la cooperació de sabis catalans eminents; procurarà vèncer obstacles; fins indicarà un propòsit que créu factible per' véurer arribat lo día de que hi hagi, junt ab nostra antiga senyera de l'escut comptal, la poderosa forsa de la enérgica y viril parla que ha de contribuir á assentar á proba de sotregadas, la segona pedra de'l temple de'l regionalisme modern.

¿Tindrà apoyo nostre petició? ¿será rehusada? ¿no se 'n fará cas potser, ab pretext de nostra petitesa?

Si 'n tè, estarem satisfets de la proposta; si no, quedarem tranquils de haverla feta. Mes si no 's pren en consideració pe'ls vèrs catalanistas la importancia y transcendencia que pòt tenir nostre propòsit, si aquet no es apreciat en lo que valga, serà cas de pensar que poch fruyt podrà esperar-se de l' arbre de 'l regionalisme en nostra patria.

P. DE R.

REVISTA DE ESPECTACLES

Eldorado.—Ha posat en escena en aquest teatre la companyia Gargaro, la tan aplaudida obra de'l Mtre. Fernández Caballero, titulada: *Il duo dell' Africana*.

Respecte sa execució hem de dir quatre paraulas.

La Sra. Leone nos féu sentir, en lo duo de'l quadro segon, frases qu' en altrás artistas potser per portarlas en un temps massa viu, passaban desapercubudas. En la nova *Antonelli* no hi ha aquell cantar rublert de erótica vehemencia; pero sí hi ha finara y elegancia. En la *Soledad* no hi va estar acertada. Aquesta classe de composicions són difícils, no per sa florida y bordada forma, no per la multitud de notas que las componen, no; sino per sapiguer donar á sa melodia 'l foch passional que despedeixen los negres ulls de la que canta, melanjia de sa lletra y la plácida voluptuositat de sa idea.

*El puente tiene seis ojos,
yo tengo dos solamente
y echan mis ojos más agua
que los ojitos del puente.*

Això sols se pòt cantar tál y cóm está escrit; trahinhtho pert la essencia que la encanta y enamora.

Repetím, donchs, que la Sra. Leone 'ns ha presentat una *Antonelli* perfecta dintre sa relativitat, ab tochs que demostran que ha fet de son personatge un detingut estudi y que l'ha portat á las taulas ab l'amore d' una verdadera artista.

Lo Sr. Piraccini mólt be en lo paper d' empresari. Lo duo ab *Giusseppini* resultá desconegut, treyent partit de'ls mes petits detalls y donant fiel y exacte interpretació á la idea masical y á la paraula. ¡Qué bè que ho deya alló de

—Non ho detto niente
—(Somos dos tunantes)
—Tan amici siamo.....
—Como fuimos antes.

Lo Sr. Acconci discret en la interpretació de'l for-sós baturro. No es de sa corda la tessitura de la partitura de'l Mtre. Caballero.

L' orquesta dirigida pe'l Mtre. Grandi, acertada.
—A. DE LA F.

Gran-Vía.—Molta concurrencia va assistir lo passat dissapte, desitjosa de conèixer la célebre parodia de *La Verbena de la Paloma* qual títol es *La Romería del Halcón ó El alquimista y las villanas y desdenes mal fingidos*.

La tal obra, posada en escena ab mólt aparato y ab un desempenyo mes que regular, va ser rebuda de la mateixa manera que á la villa de'l Os varen rébre-la a'l estrenarse en aquella localitat, á xiulets.

¡Llástima que la empresa d' aquest teatre gastí temps... y material posant en escena zarzuelas com *La Romería*, mentres qu' altrás que obtindrían un bon éxit y a'l mateix temps gloria per sos autors, dormen en lo fondo d' un calaix potser per no tenir... influencia.—Jo.

EN LA FONT

—Carmeta, per tu 'm daleixo;
per tú visch desesperat.
—Sí que 'l planyo, la vritat.
—Jo per tu fins m' aflaqueixo.
Contemplant la teva cara
sento a'l cor un no sè qué
que 'm fa delirar.

—Sí, ¿eh?

deurà ser una cosa rara.

—No 'm desdenyis, que sumís estich sempre á ton capritxo: dóna'm lo sí que desitjo y a'l moment seré felís.

—No 'l sento de cap orella.

—¡Angelet pur!

—Ja veurà, m' esperan, deixi'm passa'

—No te 'n vagis, nena bella.

—Fugi.

—Escolta...

—¡Cóm hi ha món!

—No 'm tractis ab tanta flemma

y apaga la sed que 'm crema.

—¿Jo? Miri, aquí t'è la font.

JOSEPH PONT Y ESPASA.

SECCIÓ DE 'L GRACIÓS

—¿Què li regalaràs á la teva dona, demà qu' es lo seu sant?

—¿Qué? un caixó de puros.

—¿Cóm? ¿Que fuma la teva muller?

—Ella no; pero jo... sí.

Sé parlaba en una reunió de la influencia de'l café.

Uns deyan qu' es saludable y altres asseguraban que prenentne molt, escursa la existencia.

—Aixó no es cert, -- digué un. -- Lo pare tota sa vida que 'n pren y ja té 72 anys.

—Per 'xó mateix—li replicà l' altre.—Si no n' hagués begut tant, potsè ara ja 'n tindria vuytanta.

Un vell conco deixà a'l morir tota sa fortuna á las diferents donas que durant la seva vida despreciaren sas ofertas de matrimoni.

La clàusula de'l testament en que aixó 's consignaba, deya aixís:

«Las hi deixo tota ma fortuna com á testimoni de gratitut, perque á ningú sino á ellas dech la gran felicitat qu' he gosat en aquesta vida per no haverme casat.»

—Papá, si 'm menjo aquest bossi de filet, ¿quán vi 'm donaràs?

—Un vas casi plé.

—Donchs ¿y si 'm menjo tot lo de la plata?

—Allavoras... una purga.

HISTORIA DE UN BOTÓ

¿Voleu saber de quí sòch fill?

No he conegut la mare.

Lo mèu pare perteneixia á un cos de valent; a'l cos de un d' aquells héroes de Girona.

A'l pérdrer la vida aquet cos, la vá pérdrer lo mèu pare sense haver nascut jo.

Passaren anys y anys, y una má caritativa vingué á recullir aquells trossos escampats per las aforas de la très voltas immortal ciutat.

Lo mèu pare y alguns germans seus varen sér ficats en un sach, conduhits á un depòsit y mes tart á una fàbrica.

A'l arribarhi, digué un home ja vell:—¿Ossos de soldat? Aquets són forts y serveixen per' botons.

Y, efectivament, á las vintiquatre horas váreig náixer.

A'ls pochos días una de las treballaderas vá rébrer una carta y m' deixar *clavat*.

A pesar de tenir quatre ulls no vaig poguer llegir mes que aquestas paraulas NOUVEAUTÉ, PARIS, que per cert á horas d' ara encara no sè lo que volen dir.

Tot lo demés ho veyá impassible.

Avans de náixer havia vist tantas desgracias, que casi bé puch dir que no tenia *ánima*.

Entre varias *cartas* 'm varen remétrer á una botiga de'l carrer de'l Hospital.

D' allí 'm vá tréurer la aprenenta de una modista.

Váreig ser arrencat de la *carta y clavat* á l' abrich d' una célebre comedianta.

¡Cóm lluhám los primers días!

Arribá l' estiu, y embolicat en un mocadó 'm portan altra vegada a'l carrer de'l Hospital, y váreig dir entre mí:

—¡Gracias á Dèu que 'm tornan á aquell aparadé que hi estava tan bé!

Mes de cop sento que pujem escalas, y ¡oh desilusión! entrem en un primer pis, ahont en la porta s' hi llegían aquestas paraulas: CAJA DE PRÉSTAMOS.

Quant feya un any y un día (sistema judicial) que hi era, váreig ser lot.

No l' home de aquella que Dèu la vá transformar en estatua de sal per tafanera, sinó *lote*.

'M va comprar una cambrera de una casa acomodada.

Y aquí comensa 'l mèu calvari.

Sempre á dintre un bagul, surtint no mes cada quinze días, váreig passar tres anys.

Una de las festas que 'm treyan á passeig, veig que entrem á un ball de tarde.

Salón del Siglo crech que 's noménaba.

No vaig estar ni un ball tranquil. ¡Es clar! ¡Cóm que la meva mestressa era bonica!

De prompte sento 'l *xech* de una bofetada. Després empentas, crits, soroll, y a'l cap de un rato, sense voler ó espressament, una má 'm dóna una estirada y arrencantme de'l abrich cáich en terra sense poguer explicar lo que 'm va passar, puig á causa de las mól-tas trepitjadas que vaig rébrer, váreig pérdrer lo co-neixement.

L' endemá 'l dematí, 'm váreig trobar en un pilot de escombrarias.

A'l cap de un rato que havia tornat en mí, un home, que á la qüenta era 'l conserje, comensá á remenar y triar aquell pilot. fentne una pileta de tots los parents meus, (que per cert eram bastants) y formantne un'altra de las puntas de cigarro que trobaba.

A'l veure'm comparat ab aquestas últimas, jo que havia portat una existencia tan regalada, no vaig poguer menos de exclamar:

—¡Quántas decepcions se sufreixen en aquesta vida!

No havían passat gayres días quant lo mateix home 'm va portar a'ls Encants.

Aquí, veyentme perdut, vaig dirme á mí mateix:

—¡Vaja, ja tens la vida a l' encant.

D' allí 'm va tréurer una xicota de uns dinou ó vint anys, que per cert la seva cara no 'm va fer gaire felís.

Arribem á casa y 'm posa en una capsa ahont hi havia altres germans meus, los quals me van enterar que per no trobar ningú de la nostra familia en cap botiga, ab molta recansa de la mestressa, varen venir a'ls Encants á buscarme á mí.

La meva mestressa ho volia tot nou, perque á la qüenta 's feya 'l nuviatge.

—¿Nuviatge? vareig dir jo—ja patirém.

Avans de quinze días ja estava *clavat* á una xambra.

Una matinada, contra la costum, á las quatre sento 'l despertador.

La mestressa salta de 'l llit y en quatre esgarrapadas 'posa la roba interior.

La exterior (ab tot hi há d' haver privilegis) potsé vá trigar tres horas á posársela.

A l' estar llesta nos fiquem dintre un cotxe y cap á la Mercé falta gent.

En deu minuts vam estar llestos.

Surtint d' allí, á un restaurant que hi váreig patir de un modo que 'm creya que m' escanyaba.

Per fi vaig respirar.

La nuvia, a l' sentir las mevas estiradas, de amagat de 'ls convidats ('l nuvi ja ho vá véurer) me va treure 'l trau,

Surtint d' allí, sempre en cotxe, á la estació de 'l Nort y d' aquí á Montsarrat.

Varen passar unas cosas que no sè com explicarlas.

¡Si 'n vaig fer de feyna aquells días!

Per fi várem tornar á Barcelona, y quant me creya estar mes descansat, un nou personatje va venir á posarme en activitat.

Un de 'ls días que aquest subjecte va fer una visita á la meva mestressa, váreig sentir:

—Cuita, cuita, que 'l cor me dñu que avuy vindrá mes aviat que 'ls altres días.—

De prompte, una má nerviosa, sense sapiguer lo que feya, no poguentme tréurer lo trau; pega estirada, m' arrenca y cáich á terra per segona vegada en ma vida.

No vaig pérdrer lo coneixement: a 'l contrari, quant mes tranquil estava escoltant alló que 'n Becquer ne dñu

rumor de besos y batir de alas,

un cop de timbre 'm va deixar mes fret de lo que era.

La meva mestressa fa un crit d' esglay y esclama:

—¡Ell!!

No vaig sentir res mes; lo peu de 'l visitant se 'm vá posar á sobre ab tal forsa, que vaig quedar aixafat

P. DE OLIVA.

I VENT!

(Monòlech d' un home que tant li fa).

DECORACIÓ DE CARRER. Surt l' home tronat aguantantse 'l barret porque 'l vent, que bufa ab forsa no se li emporti. Pausa: una forta ventada arrebatada alguns sombreros de 'ls transeunts que corren derrerr d' ells.

¡Allá van barrets y gorras!

¡Válga'ns Déu, quina ventada!

Si á 'l detrás vè la bufada

fins de caminar t' ahorras.

(*Soroll de portas.*) (Cáu un test).

¡Catrich-catroch! ¡xiul! ¡trip trap!

¡Ojol alerta y fora pó,

que cáu un test de 'l balcó,

y si 't topa, 't trenca 'l cap.

(*Se trencan vidres.*)

¡Xim! ¡catxim! ¡Bona orquesta!

Tornemhi que no ha estat res.

Ganancia pe' ls vidriés;

avuy per ells es gran festa.

¡En Josepet de 'ls ventalls

be s' afanya y mou bronquinas.

No quedarán pas trenyinas.

ni á 'ls mes xichs amagatalls.

A 'l sombrero que s' escapa

de 'l cap de 'l que está distret, ja li pots dir:—¡Adeu, barret!—

que l' ase 'm flich si l' atrapa.

Tothom camina arronsat

fent esses que fins fan riure:

sembla qu' aprenguin d' escriure

ò que s' han emborratxat.

A 'ls grassos, que 'ls incomodas

si no caminas com bou

lo vent de tal modo 'ls mou

que van mes lleugers qu' ab rodas.

Mes en cambi a 'ls de carns flacas,

lo vent de tal modo 'ls dú,

que no 'n va cap de segú

sens pedras en las butxacas.

(*Passa un home magre, molt depressa.*)

Un vent tan fort y seguit

dóna molestia, es vritat;

mes si 's mira ben mirat

es també molt divertit.

Com tot ho fa aná en renou

tot ho aixeca y ho trasbalsa.

Si ho miras be, veurás qu' alsa,

sens que ningú digui prou,

vestits que en va se 'ls atura

perque tapin un peuhet

calsat ab carinyo, net

y de molt bona escultura.

Dirán que hi haurá ocasió

que, a l' contrari, 'l goig us mata

si veyeu alguna beata

ab las mitxas a l' garró.

No 'ls miris los peus de vellas:

aparta'n la vista ¡cal!

mira bè y podrás troba'

aquells de mitjas vermellas.

¡Aquets són d' efecte mágich!

Peuhet amunt y es segú...

¡Alto, noy! no diga algu

que jo soch massa *peu-gràsch*.

Siga 'l que siga, 'l cas es

que pe'l vent tinch aficio

per la senzilla rahó

de que si trobo un *inglès*

(qu' es lo que dóna torment),

en que gastí malas maulas,

tant me fa, puig sas paraulas

totas se las endú 'l vent.

(Una forta ventada enlayra un munt de pagarés que un home portaba per cobrar. Música en l' orquesta.)

TELÓ RÁPID y... tal dia farà un any.

LLUIS MILLÀ.

REPERTORI DE FORA

Olot, 20 d' Agost.

Dimecres proppassat se posá en escena per segona vegada, *El Rey que rabió*. 'L teatro estaba plè.

Lo Sr. Puig, en scn paper de *Jeremias*, continuament feya arrencar grans riallas de 'l públich; a l' igual que 'l Sr. Toldos (*Juan y Alcalde*) y 'l Sr. Miquel (*General*).

Las Srtas. Franch y Soler, (*Rosa y Rey* respectivament), se vejeren molt aplaudidas y en lo segón acte 'ls hi fóren regaladas duas preciosas y grossas toyas de flors.

Los coros res deixaren que desitjar.

L' endemá 's féu una extraordinaria funció: *Niña Pancha*, la *romanza de la Marina*, *¡Cómo está la sociedad!*, lo ball *La Estrella*, y *El dúo de La Africana*.

La primera, desempnyada per la Srta. Navarro, senyora Aparicio y Sr. Oró, fóu aplaudida en algunas escenas.

La Srta. Franch cantá la *romanza de la Marina*, veyentse obsequiada ab una pluja de flors y colomins que desde 'l públich li tiraren y aplaudida fins á repetirla.

En *¡Cómo está la sociedad!*, lo Sr. Puig, divertí molt a l' públich a l' igual que 'l Sr. Soler ab lo *Cabo Martín*, lo Sr. Oró de *Gitano y Sereno*, 'l Sr. Miquel de *Borralho* y 'l Sr. Toldos de *Sietemesino*. En la escena de ball y cant desempnyadas per las Srtas. Soler y Navar-

ro, acompanyades de'l Sr. Puig, esclataren espontàneus aplausos fins a ferla repetir. La Sra. Aparicio ab lo paper de *Pura*, agradá com agrada en tots los papers: es bona característica.

No hi ha que dir que a'l surtir y després d' haver ballat la Srta. Monroc, retronnyan los aplausos fins a repetir lo ball, 'sent obsequiada ab moltes y bonicas toyas de flors.

Pero en lo que estava més atent lo públich, fón ab *El dúo de La Africana*, ab motiu de cantarhi 'l tenor senyor Buber. Lo paper de *Querubini* desempenyat pe'l Sr. Puig, estigué molt bè. Los de *Antonelli* y *Guiseppini*, per la Srta. Soler y Sr. Buber, estiguèren bè en tót, excepte 'l dúo popular, que en algunas notas no segufan bè ab la música. No obstant, fóren aplaudits y obsequiats ab ramells de flors y coloms.

Ahir se repetí *Chateau Margaux*, resultant un poch més bè que la primera.

Las Campanadas, desempenyada per la Srtas. Franch y Soler y 'ls Srs. Puig, Soler, Miquel, Toldos, Oro y coro, fón obra aplaudida, especialment lo coro, en la escena tornant de la vinya.

Com sempre, la Srta. Monroc hagué de repetir, per complàurer a'l públich, lo ball *Aurora*.

Y *El Chaleco blanco*, també agradá, principalment la banda de cornetas, que repetiren, si bè la componian cornetas de'l batalló de Mérida, únicament lo cabo era la Srta. Prats —J. SERTSEM.

Mataró, 22 d' Agost.

Sr. Director: En l' altre número ja li vaig noticiar de que en la societat Nova Constancia, dissapte 18, la companyia de'l Sr. Tutau tingué de fer *Maria Menotti*. Tal com vaig di se fer.

Ahí a la tarde tinguèrem corrida de novillos per una quadrilla que en las sorts de capas se van lluhir. Lo públich quedá content y l' empresari també per la seva part. Si aixó 's fés sovint ja estarian surtits d' espectacles de tarde.

¡Sembla impossible que una ciutat com Mataró, de algunas mils ánimas no tinga diversions per la tarde, quant n' hi havia sempre los antes diumenjes!

A la nit en Euterpe, ab molt poca gent, que es una llástima, 's va representar *El bisabuelo* o *La familia Fauvel*, representantla bè tots los artistas.

Segons se diu, tindrem cambi de companyia y aviat vindrán la Sra. Valero y Sr. Bermúdez.—E. R.

Vich, 25 d' Agost.

Com li digué en l' últim número, diumenje passat en lo Centre Industrial, per la companyia d' aficionats y las Sras. Adela Antiga y Concepció Periu, se representaren la obra *La Creu de la masia* y la comedia *Matalas callandu*, distintjins 'hi particularment la Sra. Antiga ab lo difícil paper de *Francisca*, la Srta Periu en lo de dama jove, 'l Sr. Franquesa ab lo de *Roch* y 'l Sr. Ferrer en lo de *Andreu*, sens dir menos de 'ls Srs. Echene, Camps y Comas á qui 'l públich á forsa de aplausos va cridar a'l palco escénich varias vegadas.

En la pessa s' hi distingiren en gran manera las senyoras citadas y 'ls Srs. Echene, Subirana, Camps (B.) y Comas. Crech que dintre pochs dias posarán en escena *La Bolva d' or*.—J. S.

REUNIONS PARTICULARS

CRARÍS.—Diumenje últim tingué lloch una funció mamarratxada que la podem anomenar *La poca solta* ó *Alguns joves tocant lo ridícul*.

Lo bon nom que de gosa la mentada Societat, diumenje per poch se pert, y tot gracias á las tonterías de 'ls senyors organiadors que, abusant de la bona fé de la Junta, presentaren per funció no mes que cosas que desdiihen de 'l carácter formal d' aquesta Societat.

Basta dir que la lluhida concurrencia, aburrida sursia de la sala per no quadrarli l' espectacle,

¿Qué 's van proposar aquets infelissos?

¿Fer riurer de fástich?

¿Aburrir á tothom?

¿Lluhir facultats..... que 'ls faltan?

Si es aixís van lograrho de debò, y poden estar contents y satisfets.

Senyors de la Junta, alerta y prengan las midas per un' altra vegada.—J. O. A.

LA LIRA.—Tems ha que no parlábam d' aquesta Societat, á causa de la suspensió de funcions per obras en la platea.

Acabadas ja, diumenje va fer nova inauguració. La sala presentaba magnífich cop de vista, tant per lo que ab la reforma ha millorat, com per la concurrencia en la que hi havia moltes noyas guapas y elegants.

Se representá *El gran Galeoto*, obtenint desempenyo bastant hò y superior en algunas escenas, sobre tot las que interpretaren lo Sr. Mestres (*Ernesto*) la Sra. Ariamonte que es una actriu excelent, y 'l director D. Benet Barba qui, per lo tocant á la comprensió de 'l *D. Julián*, va demostrar tenirne fet un detingut estudi. En lo ters acte va agradarnos mes que en los restants. Los aplausos que obtingueren foren justos, y no exagerem; tant es aixís, que 'l senyor Mestres mereixia ser aplaudit en alguna escena en que no va serho á pesar de que va ferla ab molt calor, y la Sra. Ariamonte en l' últim acte va dir frases tan ben ditas com poquíssimas vegadas se senten en teatros d' aficionats.

Los demès intérpretes, alguns inexperts, tenfan los papers ben sapiguts y ja diu lo ditxo que *á papel sabido no hay cómico malo*.

La execució, donchs, va ser mes que regular, y la calificariám de bona si haguès sigut sempre pura y castissa la dicció castellana; pero aquet defecte es de fácil esmena.—P.

SOCIETAT CORAL CASTALIA.—Ultimament se ha posat en escena en aquesta concurreguda reunió, l' o drama en tres actes *Lanuza*, surtintne airoso tots los joves que prengueren part en la execució.

Esperem á que toqui 'l torn á obras de nostre teatro catalá.—Jo.

CIRCULO DE PROPIETARIS (*Gracia*).—Lo passat diumenje representaren las sarsueletas *Una onza*, *Picio*, *Adán y C.*, y la pessa *Una senyora sola*. La concurrencia era molt escassa y la execució passadora en la segona. Van estar molt bè la Srta. Romeu y 'l Sr. Balmanya. Los días de la festa major, en aquet Círcol van donar grans balls de societat que varen resultar hermosísimos, abundanthi simpáticas y airosoas nenas que lluhian sos capritxosos y elegants trajos.—R. M.

MON ANHEL

Un jorn, mentres besaba
l' oratjol fresch
de ma estimada aymía
lo ròs cabell,
los seus ulls brillantne
com dos estels,
—¿quin es—vaig preguntarli—
lo teu anhel?

Tórnantse com rosella
son rostre bell;
sentint de son cor tendre
lo dòls batech,
somrienta vá respondre'm
que fóra un cel,
glatint d' amor, tenirme
sempre aprop seu.

Jo, que amorós la veyá,
també somrient,
contemplant de sas galdas
l' hermós clotet,
allí, ab febreros llavis,
vaig ferli un bés
y li diguí:—Perdona'm;
es mon anhel.

CANTARS

Si sents de nit cantarellas
á 'l peu de 'l teu finestral,
tapa't ab llenzols y conxa
que són d' uns orgas de gats.

Los homes diuhen: ¡qu' hermosa!
las donas diuhen: ¡que bleda!—
y jo dich: ¡quánta falsa
pót tanca 'l cor d' una nena!

JOSEPH ALEMANY BORRÁS.

SALÓ DE DESCANS

—Lo nou periódich *El Fénix* ataca durament á una societat recreativa, senyalantla ab las initials R. de F. y en son últim número fa cárrechs á varios individuos que ocupan lloch en la Junta Directiva.

Sembla que dita Societat R. de F. va demostrar tenir quia de palla á poch de haver publicat nostre colega son primer article respecte á Societats recreativas, y que sense voler y potsè sense meréixe'ho, ella mateixa 's va inclóurer en lo número de las de *mandarines y explotadores inamovibles* á qui *El Fénix* vól atacar ab fermesa.

Com nosaltres vam insertar una gacetilla felicitant á la societat Roger de Flor per la manera com va contestar á *El Fénix*, y, com a'l ferho créyam que dita Societat no era mereixedora d' un atach que per altra part ella mateixa créu que la fereix de plé á plé per noticias que ara tenim, y com R. de F. pót voler dir Roger de Flor, escribim avuy las presents ratllas y esperem que la Junta Directiva de la expressada societat contestará honrosament las intencionadas preguntas que *El Fénix* li feya dissapte passat, perque de no ser aixís, hauriam de retirar nostra felicitació y, á la vritat, no voldríam véure'ns en lo cas de ferho.

Nosaltres fins avuy sols nos hem ocupat de las societats en quant en ellas se relaciona ab los espectacles teatrals; pero desde 'l moment que 's pót suposar que n' hi ha alguna que porta segons fins y miras censurables, estem disposats á denunciariho, á fi de que la moralitat imperi y 'ls aficionats á la diversió de 'l teatro no 's trobin ficats en la boca de 'l llop a'l ingressar en alguna de las reuniones particulars que tant abundan en Barcelona.

Acabem dient com *El Fénix*, que la Roger de Flor y qualsevol altra societat poden disposar de nostras columnas per' defensarse, si vejem que tenen rahó. Si no 'n tenen, no; puig allavors procurarem fer véurer a'l públich los abusos y las ilegalitats qae cometin y la mala gestió que tingan.

Y aixó estem disposats á ferho sense insults, sense rencor personal, d' una manera digna y elevada; que Lo TEATRO CATALA estima en molt la dignitat de la premsa y de la professió periodística, y may convertirá a'ls seus redactors en manobras ú operaris, ni transformará sas columnas en safreig, ni en lloch de marmanyeras.

—Lo primer galán D. Antón Tutau, notable director d'escena, no formará companyia per la temporada vinent, perque estará encarregat de la direcció artística de la companyia de sarsuela de D. Joan Elías.

Segons se diu, ab aquest motiu lo Sr. Tutau marxará á Madrid. Felicitem a'l Sr. Tutau; pero a'l mateix temps sentim que 'l Teatro catalá no pugui contar ab la valiosa cooperació que fins ara y durant molts anys havia tingut ab son constant treball.

—Hem saludat, si be per pochi días, á l' actor cómic Sr. Molgosa, que ha vingut de Caldas aqueixa setmana per' assumptos artístichs.

—Ha tornat de Banyolas lo apreciable actor D. Llorens Capdevila.

—Dilluns, segons noticias, estarán de retorn los artistas de la companyia dramática de D. Francisco Ortega, que treballan en lo teatro de Palamós.

—Lo jove actor D. Frederich Parreño treballará en lo teatro de Mataró com á primer actor jove, durant la temporada d' ivern.

—Han visitat nostra Redacció los periódichs *La Revista social* y *El Fénix*. Queda establert lo cambi.

—La funció que donará demá la Tertulia Familiar se compondrá de la comedia *A ca' la modista* y la sarsuela *Los embusteros*.

—Se 'ns participa que en la distingida societat Luz del Porvenir, demá diumenje, varios joves aficionados donarán una representació de la comedia escrita en catalá ab lo titol de *¡¡Tenorios!!*

—Molt concurregut va veure's lo ball ab orquesta que doná lo passat diumenje la societat Roger de Flor.

—En lo certamen de 'l Centre Catalá, de Sans, han surtit premiats nostres particulars amichs D. J. Barbany y D. F. Manubens Vidal.

Rebin nostra enhorabona.

—En lo teatro de 'l Olimpo ja 's prepara la inauguració de la próxima temporada. Hi donará funcions la societat Centro Condal que contarà, segons s' anuncia, ab una secció dramática d' aficionados molt aplaudits que representarán baix la direcció de 'ls Srs. Balmanya, Barceló y Parera.

Los balls que donará serán uns á piano, ab lo concurs de 'ls aventatjats pianistas D. Ramón y D. Frederich Bartumeus, y altres ab orquesta. Lo primer d' aquets tindrà lloch lo día 8 de Septiembre y 'l día 9 comensarán las funciones teatrales.

—L' Ateneo Obrero, de Sant Andreu, 'ns ha enviat un exemplar de la Memoria y Estat de comptes fins á primer de Juliol. Aghrim la atenció y celebrem que prosperi la Societat.

—D. Joan Fábregas de Mahò ha enviat la comedia impresa *Don Quintín de Cascarilla*, de que es autor y que está molt ben versificada.

—La funció donada 'l día de la festa major en lo teatro de 'l Cassino de Sant Feliu de Llobregat, ahont va representarse *De mala raza*, va proporcionar algunas peripecias, donant lloch á disgustos primer, á informalitats, á murmuracions injustificadas y á perjudicis á algú de 'ls que han sigut objecte de murmuració.

Esplícat lo que va succehir, la vritat se fará pás. Espliquemho, donchs.

Segons informes que creyem certs, D. Jaume Martí va convenir ab D. Antón Labastida, que aquest aplaudit y simpátich primer galán hi treballaria portanthi 'ls artistas y cobrant per' ell y 'ls seus companys la meytat de lo que 's recaudés després de cuberts los gastos de la funció vulgarment dit *serals* y senyalant á l' indicat senyor Martí un partit com a'ls artistas, en compensació de que ell havia de ser responsable de 'ls gastos si la recaudació no 'ls cubria; puig la companyia no havia de pérdrer en cap cas mes que 'l treball.

A l' arribar allí 'ls artistas, s' havian recaudat uns 25 duros, y creyent algú que no hi hauria gran entrada per haverse repartit tart los prospectes, lo Sr. Labastida va dir á la Junta que no hi hauria funció, en vista de lo qual lo President de 'l Cassino va compromete's á satisfé a'ls actors una cantitat fixa, á fi de que no se suspengués l' espectacle.

En aixó arribà allí 'l Sr. Martí y enterat de 'l cas va manifestar los tractes qu' hem dit.

A 'l anar á recullir los diners de la taquilla l' expendedor no va voler donarlos sense ordre de la Junta, y aquesta va incautarse de 30 duros que va donar á 'l senyor Labastida, entregant á 'l Sr. Martí 75 céntims, tota vegada que lo recaudat ascendia á Ptas. 150'75.

De manera, que la Junta, en lloch de cumplir un compromís contret directament feya pocas horas ab lo senyor Labastida, va ferse la lley, deixant de cumplir ab lo Sr. Martí y quedantse ab una cantitat que no li pertoneixia.

Y 'l Sr. Martí va quedar-se sense cobrar un céntim, perque encara va satisfer l' import de certs gastos, com impremta etc., entre 'ls que hi ha pagat lo de 'l cotxe de anar y tornar, ab tot y que á la tornada no va utilísarse, preferint la companyia esperar allí per no exposarse á tenirlo que pagar de 'ls 30 duros com van pagarne los drets de propietat.

Sapigut lo que va passar, si s' ha de criticar á algú, preguntem: qui es mereixedor de censura? de qui 's pót murmurar? de 'l Sr. Martí, de la companyia ó de la Junta?

No es improcedent, informal, incorrecte y potser cosa pitjor lo comportament de qui en nom de 'l Cassino va fer y desfer lo que no podia, ni debia fer?

—La distingida Societat Luz del Porvenir, donará 'l 1.º de Septiembre una funció de beneficencia, en la que hi pendrá part, á mes de coneguts artistes, l' aplaudit barítono D. Eugeni Labán.

—La Societat L' Arpa, aixís com fins ara havia dat sos funcions los diumenjes á la tarde, d' aquí en avant las dará á 'l vespre.

Prxóimament tindrà lloch la representació de la comedia en tres actes *La flor de la montanya* y la pessa *Las tres alegrias*.

—La funció donada en lo teatro Moratin, de Gracia, en honor de l' immortal poeta que li dona nom, va ser magnífica, produhint molt efecte l' acte de coronar lo busto de Moratin, que 's va fer durant la representació de una loa de D. Salvador Carrera. En la escena aparagué entre un grupo de palmeras y llores la figura de l' eminent autor, y devant d' ella actors y poetas depositaren preciosas coronas.

Felicitem á la empresa, á 'ls artistes y á 'l reputat escultor D. Joan Soler, que va modelar lo busto de Moratin, demostrant en aqueixa obra d' art un talent en la especialitat á que 's dedica.

—Hem rebut lo quadern 2.º de 'l tomo primer de 'l poema *La Iberiada*, original de don Manel Lorenzo d' Ayot.

Lo cant segon (que constituheix lo tomet,) va dedicat á Catalunya, y aquet es un motiu mes pera que 'ns ocupem de aqueixa obra en un de 'ls números vinents.

Un senyor, que firma J. Miel, nos ha enviat una carta manifestant estranyesa perque vam publicar la xarada de l' últim número, la qual ell califica de *bunyo*.

Si 'ns assegura que la firma ab que 'ns escriu correspon a l' seu nom y apellido; es dir, que no usa pseudónim, l' autor de la xarada está prompte á demostrarli que 'l seu treball está ben fet y que lo mal escrit es la postal enviada pe'l Sr. Miel; puig, segons se desprén de la mateixa, qui hauria d' anar á estudi es l' endevinayre que vol tractar d' una cosa que no enten.

CAVILACIONS

TARJETA 1.ª

Lola Cams Samales

Formar ab aquestas lletras lo titol d' una joguina en un acte.

J. TOMÁS MATEU.

2.ª

Camilo Narbà Genesa

Formar ab aquestas lletras la titol d' una producció catalana d' un conegut autor.

CAP DE TRO S

3.ª

Tonet Doldrà

TIANA

Formar ab aquestas lletras lo titol d' una comedia catalana.

PAU MEDRAJÓ.

Soluciones á las cavilaciones de 'l núm. 188

Xadara: MAGRANAS.

Tarjetas: LA FIRMA DE 'N ROVELLAT.

Las han acertat los Srs J. Miel, Antón Casanovas, Pal y Trocas, que poden recullir lo premi ofert passant desde dilluns á la Sucursal (Unió, 5, 3 r, 2.ª).

A cada hu de 'ls que envihi exactas las de 'l present número, se li regalará un exemplar de una obra catalana.

CORRESPONDENCIA

Ordini Antap: poca xispa.—R. Escoda: anirá.—J. Grau Llanes: los versos són poch nous, las cavilaciones massa fáciles y tot plegat incorrecte.—Angel Martín: no vá —Manuel Lorenzo d' Ayot: gracias.—Bernat: no 'ns fa 'l pés.—Jo-mateix, C. Lestino. Cap pelat, Noy Petit, R. Escoda, Pau Medrajó, Anton Vilalta, V. Giménez, Pileri, Cap de Trons, Noy de Solsona, Francisco Guilera, Ceferino Pepe y S. Vomigra: Per no fixars'hi bè no ho han endevinat.—D. Piu Pons, Adela Pnjol y Manel R. y C.: vostés l' han feta mes grossa y es sensible.—Colaborador: passi dilluns á recullirho en lo kiosko de 'l Bonsuccés.—J. Subirana: insertarem lo ters de silabas.—J. ostas: falta una s.—Jaume Busa: li posarem.—E Roig (Materó): rebut 6 pessetas —Gabriel Arcángel y M. Pompido: s' han errat

Avis d' Administració

A alguns senyors suscriptors de fora que están debent suscripciones de trimes-tres vensuts, se 'ls suplica que se serveixin enviar l' import en sellos de correu, durant los días que faltan de 'l present mes, á fi de no causar perjudicis á la Administració.

Imp. Pujol y C.ª -- Tallers, 45.—Barcelona

CASAS RECOMANADAS

Sastrería de teatros, de E. Vasallo Malatesta, Asalto, 14.

Botiga de calsat de Francisco Grau, Plassa de Santa Ana, 23.

Magatzem de pells de J. Pous, Princesa, 13.

Fotografia de A. S. (Xatart); Carme, 3, tercer.

Sastrería de teatros de J. Guitart successor de Fernando Doménech (a) Ros. S. Rafel, 16, 1.º.

Taller de atrás de E. Vidal, Ronda S. Pau, 48.

Successors de T. Vidal, Consulat, 15. (Casa fundada en 1812.) Gran magatzem de matalassos.

IMPRESA
DE
PUJOL Y C.

Especialidad en trabajos estadísticos, obras, periódicos, carteles, prospectos, etc., etc. impresiones de lujo y económicas. — Sin competencia en los precios.

BARCELONA
Tallers, 45, pasaj

Máquinas para coser

Perfeccionadas de todos los sistemas

WERTHEIM

Frankfort, S. MEIN

PATENTE DE INVENCION

LA ELECTRA

FUNCIONANDO EN ABSOLUTO SILENCIO

10 reales
SEMANALES

REBAJA
AL CONTADO

Modelos
para familias é industriales

Ventas
al por mayor y menor.

Depósito general en España

JOSÉ WERTHEIM

18 bis. — CALLE DE AVIÑÓ — 18 bis.
BARCELONA

SANTASUSANA

Máquinas de cusir. — Máquinas de fer mitja'

Aparatos per' pèndrer dutxas

PREUS SENS COMPETENCIA

Taller per' adobar tota classe de máquinas. Se ven á plastos y al comptat.

Carme, 33. — Barcelona

Construcció de Teatros

SERVEY COMPLERT Y BÓ
per' guardaropias

Per' informes y detalls dirigirse a 'l carrer de

Estruch, 11, fusteria

BARCELONA

PERRUCAS Y POSTISSOS
de tota classe per' **TEATROS**

GRAN SALÓ

per afeitar, rissar y tallar cabells en la

Perruqueria de VICENS GARCIA

Conde del Asalto, 6, principal
Casa establerta desde 1840

Orquesta de 'ls Catalans

DIRIGIDA PER

D. ROMUALDO ZUBIELLO

Per' ajustos dirigirse

Sepúlveda, 190 - 3.er

BARCELONA

La Zapatería de Carreras

establecida hasta hoy en la

RIERA BAJA, NÚM. 21

se ha trasladado á la

Calle de San Pablo, número 4

Gran surtido de calzado superior

Calzado de época para artistas de teatro

A CASARSE TOCAN

Por 30 duros el mobiliario siguiente:

Una cama Viena (matrimonio), un somier muelles (matrimonio), una cómoda con mármol, seis sillas regilla, una mesa noche con marmol, una mesa comedor, seis sillas comedor, un elegante espejo y perchas

Además hay camas de Viena á 20 pesetas, y de matrimonio á 35. Sillas de regilla á 44 pesetas docena. Juegos de Lavabo Viena mármol á 24 y gran surtido de muebles de todas clases á precios de fábrica.

LA IMPERIAL, Conde del Asalto, 25
BARCELONA

ALMACEN DE MÚSICA
DE

Juan Ayné

Fernando VII, 51 y 53 y Call, 22

BARCELONA

PIANOS SUPERIORES
NACIONALES Y EXTRANJEROS
ARMONIUMS ECONOMICOS

Música de zarzuela y libretos, Métodos, estudios y música de toda clase para piano ó para canto.
Guitarras desde 5 pesetas.

Arxiu y copisteria

DE

FRANCESCH PEREZ POL

Roig, 24, Entresuelo

Agencia Franco-Hispano Artística

de Teatros, Circos y Conciertos

Tallers, 45, 1.ª - Barcelona

Esta Agencia se encarga de la contratación de artistas lo mismo de España que del Extranjero; y de formar compañías de Verso, Ópera, Zarzuela y de Circos.